

PROTOKÓŁ 4/2018

Badania absorpcji dielektrycznej w temperaturze pokojowej w zakresie częstotliwości 10^{-1} Hz – 10^7 Hz dla farby ściennej ekranującej ADR Technology

Klient: ADR Technology Stanisław Wosiński
Autorzy: Dr hab. Ewa Markiewicz
Dr Andrzej Hilczer
Protokół autoryzował: Dr hab. Bartłomiej Andrzejewski, prof. IFM PAN

1. Cel badań: wyznaczenie okna absorpcji dielektrycznej dla farby ściennej ekranującej ADR Technology w zakresie częstotliwości 10^{-1} Hz – 10^7 Hz w temperaturze pokojowej. Próbki farby razem z elektrodami zostały dostarczone przez ADR Technology Stanisław Wosiński.

2. Metoda pomiaru: wielkością charakteryzującą dielektryk jest względna zespolona przenikalność elektryczna:

$$\varepsilon^* = \varepsilon' - j\varepsilon'' \quad (1)$$

gdzie “względna” oznacza normalizację względem stałej dielektrycznej próżni $\varepsilon_0 = 8.85 \times 10^{-12}$ F/m.

Straty dielektryczne:

$$\varepsilon'' = \varepsilon_p'' + \frac{\sigma_{dc}}{\varepsilon_0 f} \quad (2)$$

są suma strat związanych z polaryzacją dielektryczną ε_p'' i strat na przewodnictwo omowe $\sigma_{dc}/\varepsilon_0 f$ (σ_{dc} oznacza przewodnictwo stałoprądowe, f jest częstotliwością pola mierzącego). Zarówno przenikalność elektryczna ε^* jak i tangens kąta strat dielektrycznych

$$\tan \delta = \frac{\varepsilon''}{\varepsilon'} = \frac{\left(\varepsilon_p'' + \frac{\sigma_{dc}}{\varepsilon_0 f}\right)}{\varepsilon'} \quad (3)$$

zależą od częstotliwości pola mierzącego. W zakresie częstotliwości f od 1×10^{-1} Hz do 1×10^7 Hz własności dielektryczne mierzy się w układzie, w którym próbka wypełnia kondensator pomiarowy (zwykle kondensator płaski).

3. Aparatura i eksperyment odpowiedź dielektryczną próbki badano za pomocą Alpha-A High Performance Frequency Analyzer (Novocontrol GmbH). Próbkę stanowił kondensator płaski o średnicy 15.5 mm i grubości ~ 2 mm, umieszczony w temperaturze pokojowej (293 K). Impedancję Z' (od $10^{-3} \Omega$ do $10^{15} \Omega$), pojemność C (10^{-15} F do 1 F) oraz tangens kąta strat dielektrycznych $\tan \delta$ mierzono w przedziale 8 dekad częstotliwości (1×10^{-1} Hz do 1×10^7 Hz) przy napięciu próbującym 1V. Rzeczywistą część przenikalności elektrycznej ε' próbki wyliczano z zależności:

$$\varepsilon' = \frac{d}{\varepsilon_0 S} C \quad (4)$$

gdzie d – oznacza grubość próbki (w m), S jest powierzchnią próbki (w m^2), C – oznacza jej pojemność (w F) a $\varepsilon_0 = 8.85 \times 10^{-12}$ F/m jest stałą dielektryczną próżni. Urojona część ε'' zespolonej przenikalności elektrycznej próbki wynosi:

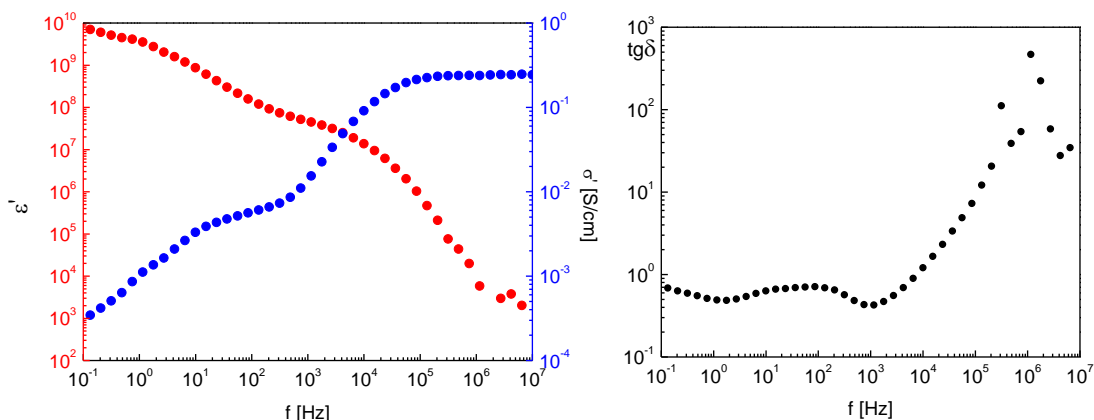
$$\varepsilon'' = \varepsilon' \tan \delta \quad (5)$$

Mierzone wielkości były gromadzone w pamięci a wielkości charakteryzujące próbkę wyliczano za pomocą programów WinDETA impedance analysis software oraz WinFit V 3.2. Program.

4. Wyniki. Wykonano 2 serie pomiarów dielektrycznych po 4 pomiary dla każdej z nich farby ekranującej ADR Technology.

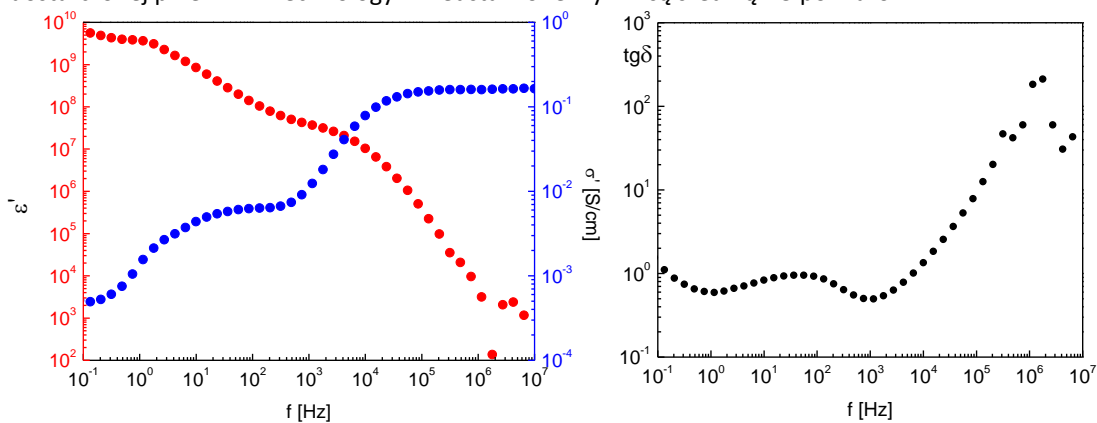
Seria I

Pomiary wykonano w otwartej przestrzeni o wilgotności względnej $\sim 31\%$ w temperaturze pokojowej (293 K) dla próbki dostarczonej przez ADR Technology. Przedstawione wyniki są średnią z 3 pomiarów.

Seria II

Pomiary wykonano w otwartej przestrzeni o wilgotności względnej $\sim 31\%$ w temperaturze pokojowej (293 K) dla próbki dostarczonej przez ADR Technology. Przedstawione wyniki są średnią z 3 pomiarów.

5. Podsumowanie

- i) Farba ścienna ekranująca ADR Technology wykazuje duże wartości ϵ' w całym zakresie częstości od 0.1 Hz do 10 MHz z plateau w przedziale 100 Hz – 10 kHz.
- ii) Farba ścienna ekranująca ADR Technology ma dwa pasma absorpcji dielektrycznej z $\tan \delta_E \approx 1$ przy 100 Hz oraz z $\tan \delta_E \approx 100$ przy częstości ~ 5 MHz.